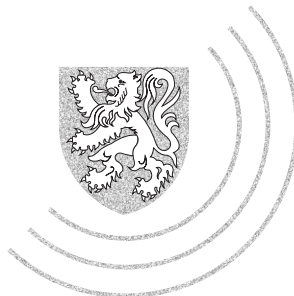

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

25 maart 2002

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het verdrag inzake de bescherming van kinderen
en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie,
ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Jacques Laverge**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

1012 (2001-2002)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Erratum

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende toelichting door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	4
II. Bespreking	5
III. Stemmingen	6
III.1. Artikelsgewijze stemming	6
III.2. Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

Op 28 februari 2002 vond in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden de bespreking plaats van het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie, ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993 (Parl. St. *VI. Parl.*, 2001-2002, nr. 1012/1). De leden van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen werden uitgenodigd de bespreking bij te wonen.

I. Inleidende toelichting door mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

– Algemeen – Doel van het verdrag

Het doel van het ontwerp van decreet is de ratificatie van het verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie, ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993, in opvolging van de op 5 juli 2000 in plenaire vergadering aangenomen resolutie van mevrouw Patricia Ceysens c.s. betreffende de ratificatie van het Verdrag van Den Haag inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van interlandelijke adoptie, ondertekend in Den Haag op 29 mei 1993 (Parl. St. *VI. Parl.*, 1999-2000, nr. 264) om zo snel mogelijk het verdrag te ratificeren. Het Vlaams Parlement was van oordeel dat gezien het belang het verdrag ook door het Vlaams Parlement moest geratificeerd worden. Wallonië ratificeerde het verdrag op 31 maart 1994.

Op 14 januari 1998 kwam de werkgroep gemengde verdragen tot de conclusie dat het Haags Adoptieverdrag een gemengd verdrag was met aspecten die behoren tot het federale bevoegdheidsdomein en aspecten die behoren tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen en dat dus niet enkel de federale overheid maar ook de Gemeenschappen het Haags Adoptieverdrag moeten ratificeren.

Interlandelijke adoptie neemt reeds verschillende jaren binnen de in Vlaanderen gerealiseerde adopties het grootste deel voor haar rekening. Het Haags Adoptieverdrag heeft betrekking op de bescherming van kinderen bij interlandelijke adoptie. Het is in het leven geroepen als reactie op de internationale rapporten over de misbruiken bij adoptie en de kinderhandel, voortbouwend op het Verdrag

van New York inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989.

Het verdrag wil de samenwerking tussen de staten op het vlak van interlandelijke adoptie bevorderen met het oog op de bescherming van de rechten van het kind en van de kinderloze ouders. Het is de bedoeling de wetgeving aan te passen en in elk land een centrale autoriteit als centraal aanspreekpunt tussen de verschillende staten aan te stellen en deze een aantal belangrijke taken inzake interlandelijke adoptie op te leggen. Het verdrag is werkzaam via deze centrale autoriteit. De minister wijst op de essentiële tegenstelling, die men moet pogen te verzoenen : enerzijds is er het verlenen van een nieuwe toekomst en de bescherming van het weeskind en anderzijds de kinderwens van kinderloze ouders. Het kind heeft recht op een harmonieuze ontwikkeling van zijn persoonlijkheid, het best in gezinsverband. De nadruk ligt op het eigen gezin of familie. Indien dit niet mogelijk is, moet het kind bij voorkeur geplaatst worden in een gezin in eigen land. Indien er daar geen geschikt gezin kan gevonden worden, kan aan een weeskind een gezinsverband aangeboden worden via interlandelijke adoptie mits de nodige garanties met betrekking tot de kandidaat-adoptiefouders geboden worden door de centrale autoriteit. De druk van kandidaat-adoptiefouders om een kind te (kunnen) adopteren is soms groot.

– Decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie

In Vlaanderen kwam ondertussen het decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie tot stand in overeenstemming met de geest van het verdrag. Het is een moeilijk gegeven omdat het decreet niet alleen betrekking heeft op gemeenschapsbevoegdheden, maar ook een eigen centrale autoriteit instelt. De instelling van een eigen Vlaamse Centrale Autoriteit die onderzoek doet van de kandidaat-adoptiefouders riep de nodige vragen op bij de landen van herkomst van het adoptiefkind, omdat men daar de federale Belgische overheid als verdragshoudend land erkent en niet de Vlaamse Gemeenschap.

– Procedureverloop

Momenteel is het dossier in een stroomversnelling gekomen. Op federaal niveau is een wetsontwerp voorgelegd om het Haags Adoptieverdrag om te zetten in federale wetgeving en waardoor de centrale autoriteit en het gezinsonderzoek een federale aangelegenheid wordt. De Vlaamse taakstelling zal teruggebracht worden tot begeleiding en onder-

steuning van de kandidaat-adoptiefouders en het geadopteerde kind, hetgeen effectief een Vlaamse bevoegdheid is. De ratificatie van het Haags Adoptieverdrag vormt het sluitstuk. Hopelijk breekt voor het einde van 2002 de langverwachte duidelijkheid omtrent adoptie in België aan. Ondertussen zijn in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen de besprekingen gestart van een voorstel van decreet om het bestaande decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie aan te passen aan de federale wijziging (voorstel van decreet van mevrouw Patricia Ceysens, de heer Guy Swennen, mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heer Jan Roegiers houdende regeling van de interlandelijke adoptie, Parl. St., *VI. Parl.*, 2001-2002, nr. 956).

II. Bespreking

– Algemeen

Alle fracties zijn tevreden dat een ontwerp werd ingediend tot ratificatie van het Haags Adoptieverdrag.

Mevrouw *Patricia Ceysens* onderschrijft de mondelinge toelichting van de minister. Ze stelt echter vast dat in de geschreven toelichting het aspect adoptie nogal negatief wordt voorgesteld, in die zin dat adoptie een reëel risico zou betekenen voor de bescherming van de fundamentele kinderrechten. De spreker nuanceert dat adoptie eventueel een risico kan betekenen voor de kinderen. Er mag immers niet uit het oog verloren worden dat adoptie kansen biedt op warmte en ontplooiing. Het alternatief, de plaatsing van het weeskind in een instelling voor kinderen, blijft toch een eerder koude en steriele benadering. Waar in de toelichting vermeld wordt dat armoede vaak een oorzaak is van adoptie, benadrukt mevrouw Ceysens dat armoede op zich geen aanleiding mag zijn tot adoptie en dat andere oplossingen dan mogelijk zijn. Een combinatie van armoede en een groot aantal kinderen in één gezin kunnen wel een reden zijn om tot adoptie over te gaan.

De spreker merkt op dat regelmatig het misverstand opduikt dat het verdrag een gedetailleerd psycho-medico-sociaal verslag over kandidaat-adoptiefouders zou vereisen. Dit vereist nuancering, omdat er op basis van het verdrag wel gepeild wordt naar de persoonlijke achtergrond, gezinssituatie, medisch verleden, sociaal milieu en beweegredenen maar geen psychologisch onderzoek. Het onderzoek is dus eerder een sociaal onderzoek. De ratificatie van het verdrag schept gelegenheid om met verkeerde interpretaties en toepassingen

komaf te maken en op correcte wijze de bepalingen van het verdrag te hanteren, zonder er een eigen gekleurde versie aan toe te voegen.

Mevrouw *Ria Van Den Heuvel* vindt het positief dat het Haags Adoptieverdrag ontegensprekelijk de bescherming van het kind op de eerste plaats stelt en de rechten van het kind zoals opgenomen in het Verdrag van New York inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989 steunt en herneemt. Kinderen hebben recht op een gezin en opvoeding door de eigen ouders. De ratificatie van het verdrag geeft uitdrukking aan de noodzaak om de adoptieprocedure uit te bouwen.

Volgens mevrouw *Sonja Becq* is het belangrijk dat in de toelichting de aandacht wordt gevestigd op de tweezijdigheid van interlandelijke adoptie, waarbij aandacht wordt gegeven aan zowel de rechten van het kind als van de natuurlijke ouders en de adoptiefouders. De rechten van het kind komen op de eerste plaats, in die zin dat kinderen voor hun harmonieuze ontwikkeling het best opgroeien in gezinsverband. Slechts in tweede instantie als er in het land van herkomst geen geschikt gezin kan gevonden worden, wordt interlandelijke adoptie in aanmerking genomen, op een juridisch degelijk ondersteunde basis begeleid door bevoegde diensten in de verschillende verdragssluitende staten.

De spreker betreurt het dat er enkel voor het adoptiefkind voorzien wordt in maximale garanties. Ook aan de (toekomstige) adoptiefouders moet een maximale ondersteuning verleend worden in hun opvoedingstaak.

– Decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie

Mevrouw *Ceysens* stelt dat het onbegrijpelijk is dat in 1997 een decreet inzake interlandelijke adoptie werd aangenomen zonder voorafgaandelijke instemming met het verdrag van Den Haag. Waar enerzijds het decreet de bepalingen van het verdrag volgt, stroken anderzijds niet alle bepalingen van het decreet met het verdrag.

Het decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie is een facultatief decreet, omdat het slechts toepasselijk is als men op vrijwillige basis zich er aan onderwerpt. Dit decreet is immers niet-bindend in Vlaanderen voor de kandidaat-adoptanten, maar is slechts toepasselijk op interlandelijke adopties waarbij de kandidaat-adoptant de wens heeft uitgedrukt te willen adopteren hetzij door bemiddeling van een erkende adoptiedienst hetzij op

zelfstandige wijze, maar wel een beginseltoestemming van de Vlaamse Centrale Autoriteit wenst te verkrijgen.

Mevrouw *Becq* verklaart dat het decreet van 15 juli 1997 op het Haags Adoptieverdrag vooruit liep. Bij de totstandkoming ervan hield het rekening met de bestaande realiteit en bood op dat moment de beste en grootst mogelijke bescherming naar de geest van het verdrag. Omwille van de beperkte mogelijkheden voor Vlaanderen werd voorzien in een facultatief systeem.

De heer *Etienne Van Vaerenbergh* bevestigt dat het decreet van 15 juli 1997 inspeelde op de toenmalige actualiteit (misbruiken bij adoptie) en dat wegens het niet-optreden van de federale overheid gezocht werd naar inventieve oplossingen in het belang van het kind en het gezin.

Op de vraag van de heer *Jacques Laverge* of in het decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie reeds volledig rekening werd gehouden met de inhoud van het Haags Adoptieverdrag, antwoordt minister *Mieke Vogels* dat het decreet van 15 juli 1997 gebaseerd is op de inhoud van het Haags Adoptieverdrag. In dit decreet heeft men maximaal gebruik gemaakt van de instrumenten van het Haags Adoptieverdrag. Ter illustratie verwijst de minister naar de aanstelling van een (Vlaamse) Centrale Autoriteit. Positief is dat einde 2002 er eindelijk een (federale) centrale autoriteit zal zijn.

De heer *Laverge* vraagt zich af waarom dan een ontwerp van decreet tot instemming met het Haags Adoptieverdrag ter stemming wordt voorgelegd, als er reeds een goed decreet is. Minister *Vogels* repliceert dat in het decreet van 15 juli 1997 inzake interlandelijke adoptie een aantal elementen en bevoegdheden zijn opgenomen, die volgens het internationaal verdragsrecht niet aan Vlaanderen maar aan de federale overheid worden toegewezen. De ondertekenende partner in het kader van het Haags Adoptieverdrag is de federale Belgische staat. Als verdragssluitende staat, moet door de federale staat de centrale autoriteit, waarvan sprake is in het verdrag, op federaal niveau ingesteld worden. Voor vreemde staten geldt enkel de federale autoriteit. Omdat België geen centrale autoriteit invoerde en om misbruiken inzake adoptie te voor-

komen, is de Vlaamse overheid daartoe overgegaan, alhoewel dit eigenlijk een grensgeval was wat betreft de bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse en de federale overheid. Gezien het federale initiatief dat nu voorligt, zal Vlaanderen de eigen taken herdefiniëren. De heer *Luc Van den Brande* vult aan dat het verdrag inhoudelijk als een soort van richtsnoer wordt gebruikt niettegenstaande het feit dat het (nog) niet is goedgekeurd.

Mevrouw *Ceysens* verwijst naar de vroegere misbruiken inzake interlandelijke adoptie bij het weghalen van kinderen in het buitenland (in 1996 en 1997) en de onvoldoende controle op de buitenlandse kanalen. De vroegere problemen hielden geen verband met de vraag naar de kwaliteit van de adoptiefouders, maar hadden betrekking op de handel in (adoptief)kinderen via de buitenlandse kanalen.

De spreker wijst er op dat het grootste probleem van het decreet van 15 juli 1997 gevormd wordt door het ontbreken van een juridische basis in het familierecht, want er zijn slechts enkele minimale voorwaarden voorzien in het Burgerlijk Wetboek. Een andere zwakte van het decreet van 15 juli 1997 is dat er niets voorzien was in verband met Wallonië.

III. Stemmingen

III.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van 15 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van 15 stemmen.

III.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie, ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993, aangenomen bij unanimité van 15 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Jacques LAVERGE Luc VAN DEN BRANDE
